

Poznań, dnia 15 marca 2020r.

Prof. dr hab. Paweł Churski

Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dra Piotra Lityńskiego

Dr Piotr Lityński jest absolwentem Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu (licencjat administracji i finansów sektora publicznego) oraz Akademii Ekonomicznej w Krakowie (magisterium gospodarki przestrzennej). W tej drugiej uczelni w 2010 roku uzyskał stopień doktora ekonomii na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Planistyczne instrumenty zarządzania rozwojem regionalnym na przykładzie województwa małopolskiego*, którą przygotował pod kierunkiem prof. dr hab. Tadeusza Kudłacza (recenzentami byli prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki oraz prof. dr hab. Zygmunt Szymła). Należy podkreślić, że przewód doktorski był realizowany w trybie eksternistycznym, co z pewnością stanowiło dodatkowe wyzwanie organizacyjne, któremu dr Piotr Lityński z powodzeniem sprostał.

Pracę zawodową w jednostkach naukowych Habilitant rozpoczął w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu, w której w latach 2005-2012 pracował na stanowisku wykładowcy. Dodatkowo w latach 2007-2008 w ramach umowy o dzieło realizował zajęcia na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od 2013 jest pracownikiem Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, zajmując stanowisko adiunkta w Katedrze Gospodarki Regionalnej.

ul. B. Krygowskiego 10, Collegium Geographicum, 61-680 Poznań
tel. (48 61) 829 61 35
chur@amu.edu.pl

Na wniosek dr. Piotra Lityńskiego, Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów wszczęła Kandydatowi postępowanie habilitacyjne w dziedzinie nauk o Ziemi, w dyscyplinie geografia, wskazując jako jednostkę organizacyjną do przeprowadzenia tego postępowania, zgodnie z wnioskiem, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Biorąc pod uwagę zmiany w klasyfikacji dyscyplin naukowych jakie miały miejsce w Polsce w 2018r. oraz reformę szkolnictwa wyższego, ze względu na profil naukowy Habilitanta i przedstawionego dorobku, przedmiotowe postępowanie dotyczy aktualnie dziedziny nauk społecznych i dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Jest ono prowadzone przez Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dokumentacja dostarczona przez Kandydata jest kompletna a jej jakość redakcyjną należy ocenić jako właściwą.

Podstawę poniższej oceny stanowią kryteria określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm., tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 1789) oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165). Recenzja obejmuje trzy najważniejsze elementy składające się na dorobek Habilitanta, tj.:

- a) osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.),
- b) pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze,
- c) dorobek dydaktyczny, popularyzatorski, organizacyjny oraz w zakresie współpracy międzynarodowej.

Ocena osiągnięcia naukowego

(w rozumieniu art. 16 ust. 2 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki – cyklu publikacji powiązanych tematycznie)

Jako osiągnięcie naukowe, zgodnie z art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.), Habilitant wskazuje monografię pt. *Budżetowe konsekwencje żywiolowego rozprzestrzeniania się miast dla samorządów gminnych*, opublikowaną w Wydawnictwie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, w serii specjalnej: Monografie, w 2019 r. (w dalszej części recenzji będę ją tradycyjnie nazywał rozprawą habilitacyjną). Rozprawa ta obejmuje 248 stron tekstu, 61 stron aneksu, spis tabel (32 + 6 w aneksach), spis

rycin (21), streszczenie w języku angielskim oraz 21 stron bibliografii (łącznie ponad 400 pozycji literatury i innych źródeł, w dużej części obcojęzycznej). Jej recenzentem wydawniczym byli Profesorowie: Mariusz E. Sokołowicz i Krzysztof Stachowiak.

Recenzowana monografia składa się z 5 rozdziałów poprzedzonych wstępem i podsumowanych zakończeniem. Cel pracy został podzielony przez Autora na poznawczy i metodyczny. Cel poznawczy dotyczy *oceny wpływu żywiolowego rozprzestrzeniania się miast na sytuację budżetową gmin, których dotyczy* (s.10). Konkretyzację celu stanowi hipoteza badawcza zakładająca, że żywiolowe rozprzestrzenianie się miast w Polsce niekorzystnie wpływa na sytuację budżetową gmin, których dotyczy. Szkoda, że Autor poprzestał na jednej i tak prostej hipotezie. Cel metodyczny który sprowadza się do *zapropionowania metody oceny skutków żywiolowego rozprzestrzeniania się miast* (s.10). Autor założył przy tym, że propozycja metodyczna winna spełniać dwa warunki: pierwszy to możliwość zastosowania w szerszej niż lokalnej skali przestrzennej np. krajowej; drugi to przydatność dla oceny oddziaływania omawianego zjawiska na inne kategorie badawcze np. ekonomiczne, środowiskowe itp. Tak określone cele oceniam jako właściwe. Sposób ich sformułowania i uszczegółowienia jest jednak, w mojej ocenie, niewystarczający zwłaszcza w zakresie szczegółowego uzasadnienia zakresu przeprowadzonego w pracy postępowania badawczego. Stwierdzam również braki w zakresie konkretyzacji zakresu przestrzennego i czasowego prowadzonych badań, których nie znajdujemy we wprowadzeniu. Nie zmienia to jednak faktu, że podjęty w rozprawie habilitacyjnej temat wypełnia istotną lukę w polskiej literaturze przedmiotu związaną z brakiem prac dotyczących badania stanu i skutków żywiolowej suburbanizacji w polskiej przestrzeni ekonomicznej.

Struktura pracy jest prawidłowa zarówno pod względem proporcji ilościowych, jak i kolejności. Wstęp ma charakter wprowadzający. Zawiera on uzasadnienie podjęcia przedmiotowego badania, określenie celów oraz omówienie struktury przeprowadzonego postępowania badawczego, które ma swoje odzwierciedlenie w układzie rozdziałów ocenianej monografii. Rozdział pierwszy ma charakter teoretyczny, w którym Autor konkretyzuje zjawisko *urban sprawl* jako element przemian obszarów miejskich. Prowadzona analiza bazuje na interdyscyplinarnym przeglądzie i systematyzacji ustaleń zagranicznej i krajowej literatury przedmiotu. Bardzo istotnym elementem omawianego rozdziału jest konceptualizacja żywiolowego rozprzestrzeniania się miast, w dużym stopniu bazująca na podejściu G.Galstera i in. (2001), adaptowanym przez Habilitanta do specyfiki polskich uwarunkowań procesu suburbanizacji i jej czynników. Co istotne Autor zwraca uwagę na konieczność uwzględniania konsekwencji żywiolowych przemian obszarów wiejskich w kompleksowym ujęciu uwzględniającym następstwa ekonomiczne, społeczne

i środowiskowe. Zwraca również uwagę na kontekst historyczno-terytorialny tego procesu warunkujący jego specyfikę lokalną, bardzo istotną dla prowadzonych w rozprawie habilitacyjnej badań odnoszących się do polskich miast. Rozdział drugi zawiera przegląd wybranych koncepcji teoretycznych odnoszących się do przemian przestrzennych zachodzących na obszarach miejskich. Co ważne, na wstępie, Autor uzasadnia dokonany wybór koncepcji, dokonując ich systematyzacji i porządkując je zgodnie z przyjętym w pracy założeniem badawczym. Co prawda w treści rozdziału zabrakło bardziej szczegółowych uzasadnień dotyczących ostatecznego wyboru konkretnych koncepcji, ale w mojej ocenie rozdział spełnia warunek, niezbędnego w pracy habilitacyjnej tła teoretycznego, które co ważne w autorski sposób jest modyfikowane i wykorzystywane przez Habilitanta w części empirycznej rozprawy. W rozdziale trzecim dr Piotr Lityński kontynuuje rozważania teoretyczne kierując uwagę czytelnika na problem determinant zależności finansów lokalnych i zagospodarowania przestrzennego. W tym zakresie omawia popytowe uwarunkowania aktywności finansowej samorządu lokalnego przedstawiając na podstawie literatury przedmiotu (przede wszystkim zagranicznej) ciekawe ustalenia oraz umiejętnie odnosząc je do uwarunkowań kompetencyjnych gmin. Za szczególnie wartościową uznać należy systematyzację czynników przestrzennych w strukturze budżetu lokalnego odnoszącą się do realiów funkcjonowania polskich gmin. W jej ramach Autor omawia zarówno dochodowe, jak i wydatkowe mechanizmy budżetowe oraz przeprowadza syntetyczny przegląd stanu badań nad wpływem procesów wzrostu przestrzennego obszarów miejskich na stan budżetów jednostek lokalnych. Z jednej strony przedmiotowa analiza identyfikuje deficyty w dotychczasowej literaturze przedmiotu uzasadniając podjęte przez Autora w ocenianej pracy badania empiryczne. Z drugiej jednak strony zakres tej analizy, w mojej ocenie, jest zbyt syntetyczny i ograniczony w zakresie poczynionych systematyzacji. Rozdział czwarty rozpoczyna część empiryczną pracy, w której w pierwszym kroku Autor podejmuje próbę adaptacji metody G.Galstera i in. (2001) do pomiaru procesu żywiołowego rozprzestrzeniania się miast z uwzględnieniem możliwości zastosowania tej metody w większej skali niż skala lokalna oraz z uwzględnieniem wybranych kategorii badawczych, w tym ekonomicznych i środowiskowych. Przyjęte założenie świadczy o oryginalności i kreatywności podejścia proponowanego przez Habilitanta. Jego założenie, w mojej ocenie budzi jednak pewne kontrowersje. Wiążą one ze stopniem powiązania części teoretycznej pracy z częścią empiryczną. Punktem wyjścia podjętej analizy w rozdziale czwartym jest wyznaczenie zasięgu terytorialnego badań. Opiera się ono, jak stwierdza Kandydat, na „dorobku delimitacji obszarów miejskich” (s. 116), który jednak nie został omówione w części teoretycznej rozprawy i jest analizowany dopiero w tym miejscu. Dobór zmiennych opisujących zjawisko

żywiolowej suburbanizacji wydaje się abstrahować od ustaleń rozdziału pierwszego, gdzie omawiano przyczyny i konsekwencje tego zjawiska. Jest on uzasadniany odrębnie i bez jasnego powiązania z częścią teoretyczną ocenianej pracy. Następnie Autor stosując ujęcie G.Galstera i in. (2001) identyfikuje wartości wskaźników struktury przestrzennej wydzielonych obszarów uwzględniając: gęstość, ciągłość, skupienie, grupowanie, centralizację przestrzenną, zróżnicowanie użytkowania i policentryczność. Dokonuje również oceny wielowskaźnikowej i syntetycznej wydzielonych obszarów pod względem przebiegu badanego zjawiska. Według mnie stopień adaptacji przedmiotowego ujęcia, zastosowanego oryginalnie w warunkach amerykańskich, do specyfiki procesu żywiolowej suburbanizacji w Polsce nie zawsze można uznać za wystarczający. Duże wątpliwości budzi też przyjęty bardzo krótki okres analizy: 2015-2017, wpływający na wartościowość uzyskanych wyników. Nie zmienia to jednak faktu wykonania przez Habilitanta na tym etapie badań bardzo rozbudowanych i pracochłonnych obliczeń opartych na siatce kwadratów o boku 1 km i 500 m, który skutkują zebraniem unikalnego materiału faktograficznego oraz oryginalnych i nie spotykanych w polskiej literaturze przedmiotu wyników odnoszących się do procesu żywiolowej suburbanizacji. Celem rozdziału piątego jest, jak stwierdza Autor, „określenie wpływu żywiolowego rozprzestrzeniania się miast na sytuację budżetową gmin” (s. 188). Nie podważając przyjętych założeń należy ponownie zwrócić uwagę na brak bezpośrednich powiązań ich podstaw z przedstawionymi w części teoretycznej ustaleniami. W zakresie doboru zmiennych zależności te ograniczają się de facto do uwzględnienia klasycznego rozróżnienia na wydatkowe i dochodowe pozycje budżetu bez uwzględnienia wcześniejszych ustaleń teoretycznych i wprowadzaniu nowych wątków. Podstawą dla identyfikacji poszukiwanych prawidłowości jest zastosowanie analizy strukturalnej i analizy kanonicznej. Z pewnością błędem jest wykorzystanie do analizy danych relatywnych zamiast średniej harmonicznej średniej arytmetycznej. Należy jednak pamiętać, że wynikające różnice pomiędzy wartościami średnich warunkowane stopniem zróżnicowania elementów szeregu statystycznego są minimalne i nie rzutują istotnie na wynik. Ponownie przeprowadzona analiza i jej wyniki z jednej strony niestety ograniczają się do relatywnie krótkiego okresu 2014-2017, a z drugiej strony bazują na rozbudowanej bazie danych. Ważną wartością dodaną przeprowadzonego badania jest poszukiwanie prawidłowości budżetowych w kilku przekrojach terytorialnych, których wybór co prawda odpowiada problemom żywiolowego rozprzestrzeniania się miast, ale ponownie nie został w wystarczający sposób osadzony w ustaleniach teoretycznych pracy. Uzyskane wyniki stanowią oryginalny zasób informacji. Ich interpretacja w formie rozdziału 5.3 zatytułowanego „Interpretacja wyników badań w świetle wybranych koncepcji teoretycznych” budzi jednak mój sprzeciw. Rozdział ten

wbrew tytułowi nie zawiera żadnego (sic!) przypisu do literatury, a ponadto wydaje się być zbędny w sytuacji umieszczenia w strukturze pracy rozdziału 3. W mojej ocenie interpretacja uzyskanych wyników powinna odbyć się w formie dyskusji, wykorzystującej ustalenia systematyzacji podstaw teoretycznych, które w sposób kompleksowy i całościowy powinny być przeprowadzone w części teoretycznej pracy. Zaproponowany przez Autora układ oraz formę uważam za nieprawidłową. Całość pracy podsumowuje zakończenie, w którym Habilitant weryfikuje postawione na wstępie hipotezy i podkreśla oryginalność uzyskanych wyników badań. Wskazane przez Kandydata dwa najważniejsze wnioski wydają się być bardzo oczywiste i mało odkrywcze, jak na zakres przeprowadzonego postępowania badawczego i nakład pracy włożony w jego przeprowadzenie. W zakończeniu, według mojej opinii, brakuje też operacyjnych rekomendacji dla samorządów gminnych, które mogłyby być wykorzystane w praktyce polityki zagospodarowania przestrzennego zmierzającej do ograniczania skali kosztów wynikających z konsekwencji żywiolowej suburbanizacji.

Ocena recenzowanego osiągnięcia naukowego pozwala stwierdzić, że pomimo wskazanych uchybień stanowi ono wartościowe opracowanie w dotychczasowym dorobku polskiej literatury przedmiotu, a tym geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, zapewniając postęp w nauce. Jego walory merytoryczne i poznawcze można określić poprzez przedstawienie mocnych i słabych stron.

Do **mocnych stron** recenzowanego osiągnięcia zaliczam:

1. Wybór interesującego i bardzo ważnego z poznawczego punktu widzenia tematu badań dotyczącego stanu i skutków żywiolowej suburbanizacji, z jednoczesną próbą zaproponowania metodologii pomiaru stanu tego procesu oraz identyfikacji skutków tego procesu z punktu widzenia sytuacji budżetowej samorządów gminnych w Polsce.
2. Dobre „osadzenie” w literaturze i światowym dorobku naukowym różnych dyscyplin; otwartość na różne podejścia i perspektywy metodologiczne.
3. Wartościowe, kompleksowe przeglądy i systematyzacje dotychczasowego dorobku literatury odnoszącego się do badań nad procesem żywiolowej suburbanizacji i jej konsekwencji.
4. Cenne poznawczo i unikalne wyniki dotyczące badania stanu żywiolowej suburbanizacji w Polsce i jej konsekwencji dla sytuacji budżetowej samorządów gminnych, bazujące na stworzonej na siatce kwadratów 1 km i 500 m, bardzo pracochłonnej geograficznej bazie obserwacji dla dwóch momentów czasowych: 2015 i 2017.

Słabymi stronami recenzowanej monografii – w moim przekonaniu posiadającymi głównie charakter uwag szczegółowych – są:

1. Brak doprecyzowania celu praktycznego w postaci pytań badawczych uzasadniających przyjęty w pracy zakres analizy.
2. Nie zawsze wystarczający stopień uzasadnienia dokonanych przez Autora wyborów koncepcji stanowiących podstawy teoretyczne prowadzonych w pracy badań empirycznych oraz ich operacyjnego powiązania ze zrealizowanym postępowaniem badawczym.
3. Ograniczony stopień powiązania części teoretycznej i empirycznej pracy, skutkujący wprowadzaniem nowych ustaleń i uszczegółowień teoretycznych w oderwaniu od wcześniej zaprezentowanych założeń.
4. Zbyt syntetyczny przegląd literatury uzasadniający przyjęte w pracy ukierunkowanie i zakres badań empirycznych.
5. Niewystarczającą adaptację metody stosowanej w warunkach amerykańskich do polskiej specyfiki procesu żywiolowej suburbanizacji.
6. Bardzo krótki okres analizy empirycznej, obejmujący w przypadku analizy struktur przestrzennych dwie obserwacje 2015 i 2017, a w przypadku prawidłowości zmian sytuacji budżetowej okres 2014-2017.
7. Nieprawidłowe podejście do interpretacji wyników dotyczących zidentyfikowanych zależności między procesem żywiolowej suburbanizacji a sytuacją budżetową gmin, w niewystarczający sposób wykorzystujące systematyzację ustaleń teoretycznych oraz nie bazujące wprost na dorobku literatury przedmiotu.
8. Brak usystematyzowanych i operacyjnych rekomendacji dla polityki przestrzennej gmin ukierunkowanych na ograniczanie kosztów wynikających z rozwoju żywiolowej suburbanizacji, które mogłyby poszerzyć walory aplikacyjne pracy.

Na podstawie przedmiotowej opinii stwierdzam, że rozprawa, oparta na zaplanowanym i zrealizowanym, bardzo rozbudowanym programie badań, pomimo wskazanych deficytów, stanowi znaczny wkład Habilitanta w rozwój nauki i spełnia kryteria określone przez Ustawę o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.), stanowiąc osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust 2 Ustawy.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

(w rozumieniu art. 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się na nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. nr 196, poz. 1165)

Problematyka badawcza Kandydata związana jest z dwoma wzajemnie przenikającymi się nurtami. Pierwszy, dominujący w zainteresowaniach Kandydata oraz w Jego dorobku naukowym wiąże się z ekonomicznymi konsekwencjami rozprzestrzeniania się miast. Drugi nurt badań wiąże się z projekcyjnym spojrzeniem na procesy rozwoju społeczno-gospodarczego miast i regionów.

W ramach pierwszego nurtu Habilitant wskazuje 22 publikacje, które dobrze identyfikują Jego trzy okresy rozwoju naukowego. Pierwszy z nich dotyczy wczesnych prac identyfikujących specyfikę procesu *urban sprawl* oraz jego konsekwencje ekonomiczne, zarówno w aspekcie systematyzacji na podstawie literatury podstaw teoretycznych tego zjawiska, jak i wyników własnych badań empirycznych dotyczących przedmiotowych prawidłowości. Drugi okres obejmuje prace ukierunkowane na zagadnienia metodyczno-empiryczne związane z zaawansowaną oceną zjawiska *urban sprawl* i jego konsekwencji ekonomicznych. Trzeci okres obejmuje pogłębione prace badawcze nad konsekwencjami ekonomicznymi żywiołowego rozprzestrzeniania się miast, w których Habilitant koncentruje uwagę szczególnie na bieżących i przyszłych konsekwencjach finansowych tego procesu dla gospodarstw domowych oraz jednostek samorządu gminnego. Należy podkreślić, że prace opublikowane w omawianym, podstawowym, nurcie zainteresowań naukowych dr. Piotra Lityńskiego ukazały się zarówno w formie artykułów naukowych, jak i rozdziałów w monografiach. Co ważne dla upowszechniania tych wyników znaczna część z nich została przygotowana w języku angielskim, w tym w czasopismach zagranicznych, niestety spoza listy JCR. W większości są to prace autorskie Habilitanta. Do najważniejszych, według mnie należy zaliczyć artykuł *Metodyczne aspekty pomiaru zjawiska „urban sprawl”*, który stanowi swoisty fundament metodologiczny w rozwoju naukowym Habilitanta, artykuł *„Urban sprawl costs: The valuation of households' losses in Poland”*, w którym wraz z A. Hołujem (50% wkład Habilitanta) przedstawili autorską koncepcję szacowania strat finansowych i wartości utraconego czasu gospodarstw domowych z tytułu dojazdów do miasta rdzeniowego¹ oraz artykuł *The correlation between urban sprawl and the local economy in Poland*², w którym Autor bada związki pomiędzy zjawiskiem *urban sprawl*, a kondycją gospodarki gmin dotkniętych tym zjawiskiem. Drugi i trzeci artykuł zostały opublikowane w języku angielskim w czasopismach w Rumunii i Słowenii. W przypadku trzeciego artykułu ukazał się on

¹ 10 cytowań w bazie Google Scholar według stanu na dzień 15 marca 2020

² 9 cytowań w bazie Google Scholar według stanu na dzień 15 marca 2020

w czasopiśmie *Urban Challenge* wydawanym przez *Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia*, a następnie ze względu na swoją wartość merytoryczną, ukazał się również w języku słoweńskim w czasopiśmie *Urbani Izzivi*, wydawanym przez ten sam podmiot.

W drugim nurcie dotyczącym projekcyjnego spojrzenia na procesy rozwoju społeczno-gospodarczego miast i regionów badań Habilitant opublikował 8 prac. Sześć z nich to prace autorskie. Analizowany zbiór opracowań obejmuje zarówno prace dotyczące instrumentów planowania i oceny rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie regionalnym, jak i publikacje zawierające wyniki badań odnoszących się do prognozowania przyszłego przebiegu zjawisk gospodarczych na poziomie lokalnym. Za szczególnie interesującą publikację dr. Piotra Lityńskiego, w tym nurcie jego aktywności badawczej, uważam artykuł *Scenarios of Development of Metropolitan City Housing Market Based on the Example Cracow*, w którym Autor stosując metody eksploracyjne formułuje szokowe scenariusze zmian rynku mieszkaniowego dla Krakowa, identyfikując istotny wpływ polityki gospodarczej państwa na kształtowanie stanu rynku nieruchomości na poziomie analizowanej aglomeracji, a który został opublikowany w czasopiśmie *Folia Oeconomica. Acta Universitatis Lodziensis*. Na podkreślenie, moim zadaniem, zasługuje również artykuł przygotowany we współautorstwie z Tadeuszem Kudłaczem (50% wkład Habilitanta) *Projections of Financial Implications of Planning Decisions: an Example of the Cracow Development Strategy Project for 2030*, który ma charakter konceptualno-empiryczny, a przykładem dla modelu badawczego jest ówczesnie projektowana strategia rozwoju Krakowa do 2030 r. W przedmiotowym opracowaniu, opublikowanym na łamach czasopisma Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego *Zarządzanie Publiczne*, Autorzy wskazują na zależności występujące między złożonością szacowania konsekwencji finansowych decyzji planistycznych z ogólnie sformułowanymi zadaniami realizacyjnymi strategii. Podkreślają, że brak jasności w definiowaniu zadań, nawet tych o najbardziej szczegółowym charakterze, ogranicza możliwość stosowania konkretnych technik prognostycznych oraz uwzględnienia efektów mnożnikowych uruchamianych przez realizację strategii, co skłania do wykorzystania metod ekstrapolacyjnych, uwzględniających wiele zachodzących w gospodarce dodatkowych zjawisk, np. inflację, wzrost wynagrodzeń itp.

Dr Piotr Lityński w okresie po doktoracie, tj. w latach 2010-2018 opublikował jako autor, lub współautor 35 prac naukowych. W przedstawionym do oceny publikowanym dorobku naukowym brakuje artykułów opublikowanych w czasopismach znajdujących się w bazie *Journal Citation Reports (JRC)* i *European Reference Index for the Humanities (ERIH)*. Brak ten, w mojej ocenie, rekompensują publikacje w czasopismach z list *ERICH PLUS* oraz *JCR Emerging Sources Citation Index*, jak i *Web of Science B*. Co zasługuje na

podkreślenie Habilitant jest autorem monografii (osiągnięcie naukowe w przewodzie habilitacyjnym) oraz redaktorem monografii naukowych. Nie jest niestety standard opiniowanych obecnie przewodów habilitacyjnych. Wyniki swoich badań publikuje również w formie rozdziałów w monografiach. W zbiorze publikacji po uzyskaniu stopnia doktora (poza osiągnięciem naukowym) należy wyróżnić następujące grupy prac:

- publikacje w czasopismach indeksowanych w bazach międzynarodowych (ERIC PLUS; Web of Science B; JCR WoS - Emerging Sources Citation Index, SCOPUS Elsevier) – siedem artykułów, w tym dwa współautorskie o udziale Kandydata 33,3% i 50%, wszystkie poza jedną w języku angielskim lub słoweńskim,
- publikacje w czasopismach z listy B MNiSW – czternaście publikacji, w tym cztery współautorskie (udział Kandydata 50%), sześć w języku angielskim,
- rozdziały w monografiach – dziewięć publikacji, w tym cztery współautorskie o udziale Habilitanta od 10% do 90%, wszystkie w języku polskim,
- pozostałe redakcje i opracowania zbiorowe – cztery publikacje współautorskie z udziałem Kandydata od 12,5% do 50%, również w języku polskim.

W powyższym dorobku naukowym 11 prac (31%) zostało opublikowanych w języku angielskim. Część publikacji (14 pozycji, tj. 40%) została przygotowana jako prace zespołowe. Należy podkreślić, że w każdym przypadku Kandydat podaje informacje na temat zakresu swojego wkładu merytorycznego oraz deklaruje udział % w opracowaniu danej publikacji. W większości przypadków jest to udział co najmniej 50%.

Sumaryczny impact factor deklarowany przez Kandydata na podstawie listy Journal Citation Reports (JCR), ze względu na brak publikacji w czasopismach z tej listy jest zerowy. Kandydat deklaruje, że według bazy Web of Science (WoS) posiada 4 cytowania. Według stanu z 15 marca 2020 roku według Google Scholar liczba cytowań wynosiła 44, a wskaźnik Hirscha wynosił 4. Powyższe wskaźniki bibliometryczne świadczą o słabej pozycji Kandydata i jego rozpoznawalności międzynarodowej. Co prawda dr Piotr Lityński publikuje w języku angielskim, ale w czasopismach bez IF, co skutkuje omówionym stanem upowszechniania Jego wyników oraz Jego niską rozpoznawalnością na arenie międzynarodowej, pomimo jak można zakładać dzięki m.in. odbytemu długookresowemu stażowi w USA, biegłej znajomości języka obcego.

Habilitant charakteryzuje się dużą aktywnością projektową (8 projektów). Ogranicza się ona jednak jedynie do projektów krajowych. Dodatkowo sześć projektów to granty wewnętrzne Uniwersytetu Ekonomicznego. Kandydat pełnił w tych projektach raz funkcje kierownika, a w pozostałych przypadkach był wykonawcą. W aktywności projektowej dr. Piotra Lityńskiego na wyróżnienie zasługują dwa projekty. Pierwszy to grant Narodowego

Centrum Nauki uzyskany w konkursie SONATA 12 pn. *Mechanizmy finansowe w gospodarce wynikające ze zjawiska urban sprawl*, którego najważniejszym rezultatem jest monografia stanowiąca osiągnięcie naukowe zgłoszone do oceny przez Kandydata w procedurze habilitacyjnej. Drugi projekt to inicjatywa Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, realizowana *pro bono*, a dotycząca identyfikacji społecznych i ekonomicznych kosztów bezładu przestrzennego. Udział dr. Piotra Lityńskiego w tym przedsięwzięciu zasługuje na wyróżnienie zarówno ze względów merytorycznych, jak i etycznych. Co ważne udział Habilitanta w każdym przedsięwzięciu projektowym kończył się rezultatami w formie publikacji.

Dr Piotr Lityński uczestniczył aktywnie w czternastu konferencjach i seminariach tematycznych. Co zaskakujące, z punktu widzenia Jego, jak zakładam, biegłej znajomości języka angielskiego wynikającej z odbytego w 2012r. rocznego stażu naukowego w *University of Illinois at Chicago*, były to jedynie konferencje krajowe. Z pewnością konfrontacja wyników badań na forum tych konferencji przyczynia się z jednej strony do ich upowszechnienia, a z drugiej strony do ich weryfikacji i udoskonalenia. Niestety zawężenie ich tylko do konferencji i seminariów krajowych, przy wskazanych wcześniej deficytach w zakresie publikacji w czasopiśmie z IF, w mojej ocenie, wprost determinuje ograniczoną rozpoznawalność Habilitanta na arenie międzynarodowej. Należy jednak podkreślić, że dr Piotr Lityński poza aktywnym udziałem w konferencjach i seminariach pełnił podczas nich również funkcję członka komitetu organizacyjnego, a dwukrotnie bardzo obciążającą organizacyjnie funkcję sekretarza komitetu organizacyjnego.

Działalność naukowa dr. Piotra Lityńskiego została wyróżniona trzykrotnie nagrodą JM Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (2016r. - I i III stopnia i 2015r. - III stopnia) oraz nagrodą Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu (2011r.).

Dorobek naukowy Habilitanta wskazuje na aktywność naukową, której rezultaty mają ograniczone oddziaływanie, zwłaszcza w wymiarze międzynarodowym.

Uzasadnienie:

1. Kandydat opublikował 35 prac naukowych po doktoracie oraz przygotował autorską monografię stanowiącą osiągnięcie naukowe w przedmiotowym postępowaniu. Artykuły dr. Piotra Lityńskiego ukazały się w rozpoznawalnych czasopiśmie krajowych oraz w czasopiśmie zagranicznych nie posiadających IF.
2. Dorobek Kandydata można uporządkować w układzie dwóch głównych nurtów badawczych (głównego, specjalistycznego, związanego z ocenianym

osiągnięciem naukowym oraz dodatkowego o charakterze bardziej holistycznym), których realizacja pozwala na identyfikację konsekwentnej ścieżki rozwoju naukowego Habilitanta.

3. Dr Piotr Lityński posiada doświadczenie w zakresie udziału i kierowania krajowymi projektami badawczymi, których tematyka odpowiada głównym nurtom zainteresowań badawczych Kandydata.
4. Kandydat konfrontuje i upowszechniania wyniki swoich badań jedynie na forum konferencji krajowych.

Podsumowując: pomimo wskazanych uwag krytycznych osiągnięcia naukowo-badawcze dr. Piotra Lityńskiego należy uznać, w mojej ocenie, za spełniające wymagania określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.).

Ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego, organizacyjnego oraz w zakresie współpracy międzynarodowej

(w rozumieniu art. 5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się na nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. nr 196, poz. 1165))

Aktywność dydaktyczna Kandydata należy podzielić na dwa okresy związane z miejscami Jego pracy zawodowej. Pierwszy okres dotyczy lat 2005-2012 i wiąże się z zatrudnieniem dr. Piotra Lityńskiego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu. Obok prowadzenia zajęć dydaktycznych (co należy podkreślić w wymiarze znacznie przekraczającym pensum dydaktyczne, co jest sytuacją bardzo utrudniającą adiunktowi prowadzenie badań naukowych) z przedmiotów: *Gospodarka regionalna i lokalna* oraz *Ewaluacja programów i projektów* w tym czasie Kandydat wykazywał się aktywnością jako opiekun Koła Naukowego Rozwoju Regionalnego działającego przy Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu. Z jego inicjatywy koło corocznie organizowało ogólnopolską dwudniową konferencję naukową. Habilitant był również współorganizatorem oraz jurorem w corocznym Konkursie Wiedzy Ekonomicznej, który adresowany był do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Sądecczyzny (powiaty: nowosądecki, limanowski, gorlicki). W tym okresie dr Piotr Lityński był również współtwórcą metodyki i ekspertem w corocznym Rankingu aktywności inwestycyjnej gmin Sądecczyzny, którego organizatorem jest Fundacja Sądecka wraz z PWSZ w Nowym Sączu oraz w okresie 2008-2012 pełnił również funkcję członka Senatu PWSZ w Nowym Sączu. Drugi okres aktywności dydaktycznej Habilitanta obejmuje Jego aktywności związane z bieżącym miejscem pracy jakim jest Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie. Podstawowe

obowiązki dydaktyczne dr. Piotra Lityńskiego dotyczą prowadzenia zajęć z przedmiotów: *Programowanie i finansowanie rozwoju regionalnego* (kierunek: Finanse i rachunkowość), *Podstawy gospodarki przestrzennej* (kierunki: Gospodarka przestrzenna, Prawo, Ekonomia), *Zarządzanie strategiczne regionem* (kierunek: Gospodarka przestrzenna), *Monitoring środowiska* (kierunek: Gospodarka przestrzenna). Dodatkowo jest promotorem i recenzentem prac dyplomowych studentów na kierunku gospodarka przestrzenna. Co już podkreślano wymiar realizowanych zajęć dydaktycznych znacznie przekraczał pensum dydaktyczne na stanowisku adiunkta, co stanowi dowód na ponadprzeciętne obciążenie Kandydata w tym zakresie. Co ważne aktywność dydaktyczna i popularyzatorska dr. Piotra Lityńskiego nawiązuje wprost do Jego dorobku naukowego. Od 2014 r. jest współtwórcą i organizatorem corocznych warsztatów urbanistycznych adresowanych do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, które mają na celu zapoznanie młodzieży z zasadami właściwego gospodarowania przestrzenią i dbałości o ład przestrzenny (konkurs dwuetapowy). Jest również inicjatorem i realizatorem działań na rzecz poprawy jakości kształcenia uczestnicząc m.in. w pracach dotyczących przygotowania materiałów dydaktycznych, dokumentacji i ewaluacji procesu dydaktycznego oraz badania losów absolwentów. Habilitant co roku, aktywnie uczestniczy w działaniach promocyjnych kierunku Gospodarka przestrzenna i bierze udział w organizacji Dni Otwartych UEK.

Kandydat jest również bardzo aktywny w zakresie prac organizacyjnych. Jest członkiem Rady Wydziału Gospodarki i Administracji Publicznej (2016-2019) oraz członkiem Rady Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (2016-2019). W 2013 r. aktywnie uczestniczył w pracach Zespołu tworzącego Wniosek o przyznanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie Finanse na Wydziale Finansów UEK Kraków. W okresie 2015-2016 był również członkiem Komisji ds. Badań Naukowych tworzącego się Wydziału Gospodarki i Administracji Publicznej UEK Kraków.

Obok działalności dydaktycznej i organizacyjnej dr Piotr Lityński uczestniczy aktywnie w przedsięwzięciach służących popularyzacji nauki oraz jej zakorzenieniu w potrzebach społecznych, realizując tym samym trzecią misję uniwersytetu. W tym zakresie wchodził w skład zespołów eksperckich powoływanych przez administrację rządową, samorządową oraz organizacje pozarządowe, pełniąc w nich również funkcję kierownika, przygotowujących m.in. *Strategię Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030*, *Weryfikacja wskaźników monitorowania celów Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 wraz z podaniem ich wartości bazowych i docelowych*, *Ocena aktywności inwestycyjnej gmin Sąddeckich – współtwórca metody oraz członek zespołu oceniającego aktywność inwestycyjną gmin Sąddeckich*.

Ważnym obszarem działań Kandydata jest współpraca międzynarodowa. Habilitant odbył dwusemestralny staż w *University of Illinois at Chicago*, który w mojej ocenie ukształtował jego ścieżkę rozwoju naukowego i doprowadził do przygotowania monografii przedstawionej w przedmiotowym postępowaniu jako osiągnięcie naukowe. Na podkreślenie zasługuje zaangażowanie dr. Piotra Lityńskiego w rozwój współpracy z Uniwersytetem Pierre Mendes - France w Grenoble w zakresie wymiany międzynarodowej studentów oraz organizacji warsztatów w Krakowie dla francuskich studentów. Współpraca jest finansowana przez UE w Krakowie i UPM-F w Grenoble, jako corocznie kontynuowane działanie zapoczątkowane od 2014 r. Habilitant jest członkiem zespołu recenzentów czasopisma *Journal of Urban and Regional Analysis*, który jest wydawane przez Wydawnictwo Uniwersytetu w Bukareszcie (Rumunia) i Uniwersytet w Glasgow (Wielka Brytania).

Konkluzja

Przedstawione przez dr. Piotra Lityńskiego osiągnięcie naukowe (tj. autorską monografię) pt. „*Budżetowe konsekwencje żywiołowego rozprzestrzeniania się miast dla samorządów gminnych*”, pomimo wskazanych deficytów, należy uznać jako „znacznym wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej” (art. 16, ust. 1 Ustawy). Pozostały dorobek naukowy oraz aktywność Habilitanta m.in. w zakresie współpracy międzynarodowej, organizacji konferencji, uczestnictwa w konsorcjach i sieciach badawczych oraz zespołach eksperckich, udziału w projektach badawczych i kierowania nimi należy ocenić jako przeciętny, ale według mnie spełniający wymogi Ustawy. Tym samym w całościowej ocenie popieram wnioski o nadanie dr Piotrowi Lityńskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

prof. dr hab. Paweł Churski

Poznań, dnia 15 marca 2020r.